

Årsmöte GFV 19 juni 2022

Det har varit besvärliga år men nu börjar vi på nytt med Gamla folkskolans vänner

Årsmöte söndagen den 19 juni 2022 kl. 14

på gamla folkskolan. Förutom stadgeenliga ärenden föreslår styrelsen att Isa Stenberg kallas till hedersmedlem.

Isa flyttade i fjol till Åland för att vara närmare familjen och har svårt att delta i vår verksamhet men hon följer ständigt med och uppmuntrar oss. I samband med flytten fick vi en mängd möbler av Isa. Och så vet vi alla vilken enorm kulturgärning hon utförde med sina Hindersbyteatrar.

Vi diskuterar också verksamheten i framtiden. Även om vi inte kan fortsätta direkt där pandemin stoppade verksamheten så finns det en hel del vi kan göra. Vi dricker kaffe och diskuterar också utanför årsmötet.

Alla välkomna !

Styrelsen

Brev från 1915

På julbasaren fick vi höra om ett brev som skrevs för 106 år sedan. Det fanns under väggpappen på Svennas och Tallbergs Rune och Helena lät mej fotografera det. Texten var skriven på en pappbit som var ungefär 60×60 cm med blyerts (timmermanspenna ?).

Hälsningarna från 1915

Texten är aningen blek men helt läsbar:

“Påsatt 11 December 1915 af H. Eklund målare och Hinrik Pettersson timmerman.

Snö på marken 1 aln

9 December 33 gr:er kallt

Wäderleken omväxlande

köld med urväder

Nissas åbro bygges samtidigt af Byggm. G. Andersson”

Det här är ett mycket intressant historiskt dokument. “Nissas åbro” är alltså bron över ån vid Hopenbackan och byggmästare G. Andersson känner vi som “Stein-Gusta”.

En aln är ungefär 60 cm så det var en hel del snö. Vi hade 22 minusgrader i början på december men det var ännu kallare år 1915. Men omväxlande väderlek har vi också haft.

För hundra år sedan nubbade man fast rätt så tjock papp på väggarna som sedan tapetserades eller målades. Det var ett steg framåt från det tidigare underlaget som utgjordes av tidningar limmade på stockarna.

Möjligen var H. Eklund den Herman Eklund (27 år) som den 20 april 1911 gifte sej med Anna Matilda Lindroos (22 år).

Verandans upprustning

På måndag var det regnigt väder så vårsådden fick vänta. Men det gick att slå gräs vid gamla folkskolan och det var minsann nödvändigt. Gräset och ogräset har växt alldeles otroligt i

majregnandet. Det syns bäst på gränsen mellan slaget och oslaget gräs:

Nu syns skolan åtminstone och så ser man att färgen på verandan börjar vara ganska dålig. Men förrän man kan måla så måste nedre delen av brädfodringen bytas – bäst är antagligen att lägga in en list och en plåt som för ut regnvatten från väggen. Möjligen kan vi ta bort ribborna och sätta in en likadan stående pärlspont som på själva skolan.

Även om nedersta delen av väggbräder och lister är ruttna så är vattenlisten under brädfodringen riktigt hård. Troligen är den tillverkad av speciellt kådrik furu som är så hållbar att man inte kan köpa lika bra virke numera.

Det finns litet att göra också på verandans fönster även om de i stort sett är i bra skick. Åtminstone bör de kittas och målas vilket inte är så litet arbete för de är många. Också dörren bör man göra nånting åt för den sväller till vintern och blir alldeles gles till sommaren.

Ett myrbo utanpå cementplattan vid dörren fick flytta till skogen. Man borde också ta bort jord utanför stenfoten så att vattnet rinner ut från väggen. Det började regna allt mer senare på kvällen så vi får fortsätta med arbetet senare. Hoppeligen blir det litet torrare sommar så småningom.

Vår vid gamla folkskolan

Trots att det ännu ligger snö kvar bakom gamla folkskolan så blommar scillorna framför den och vid det gamla äppelträdet vid uthuset.

(klicka på bilden så blir den större)

Det är inte en scilla-hav som det varit något år. Mia minns scilla-havet från skoltiden men jag kommer inte ihåg något sådant från min skoltid på 50-talet.

Vår cembratall är inte stor men verkar vara grön och fin.

Det är varmt i hela huset – speciellt på solsidan – fastän värmen är avstängd. Vi började litet kratta gårdsplanen men där finns en hel del att göra ännu. Det blir ingen talko på grund av pandemin men vi pysslar då och då utomhus då det är vackert väder. Om det blir tid så tänkte vi plantera litet också. Och kanske flytta bort en och annan sten bakom huset så det blir jämnare.

Gamla folkskolan den 16 april 2021.

Vi tänder ett ljus

Året 2020 var annorlunda och vi hade inte som vanligt Fornminnesföreningens höstkaffe. Men låt oss i alla fall tända ett ljus för de medlemmar som lämnat oss sedan föregående höstkaffe:

Gretel Mickos (f.d. Strömberg, f. Hollmén)

Åke Svenskberg

Iris Wallén (f. Simos)

Beatrice får också i år tända ljus för dem.

Gamla folkskolan öppen för slöjd

Nu då det är en hel del inskränkningar för möten och folksamlingar kan man fortfarande använda gamla folkskolan för slöjd av olika slag. Det går till exempel utmärkt att reparera gamla fönsterbågar. Det finns kitt och vit linoljefärg och förstås en hel mängd fina verktyg i den gamla slöjdsalen. Och bäst av allt så finns det varmt utrymme. Det är inte alltid så lätt att hitta en lämplig plats hemma på vintern.

Ovan kan man se de yttre fönsterbågarna till mitt arbetsrum. Den lösa färgen och det lösa kittet är bortskrapat och på den ena bågen är den nedre delen litet rutten. Frågan är om man skall byta ut den eller bara skruva fast nya hörnvinklar.

Om man byter ut så skall man INTE använda nytt virke utan träet från en gammal fönsterbåge som är tillverkad före 1950. Då skedde nämligen en betydande förändring av byggtekniken och kvalitetskraven togs bort. Man började använda dåligt trä och också för övrigt blev byggtekniken sämre. Man kan säga att då började mögelhusens tidsskede. Före 1950 var fönster och dörrar tillverkade av utvalt kådrikt virke som håller i hundratals år med litet kitt och målfärg då och då.

Man behöver inte alls ta bort allt kitt och all målfärg. Tvärtom är det bättre att låta kitt som sitter stenhårt vara kvar i stället för att man riskerar spräcka glaset som på gamla fönster kan vara enbart 1 mm tjockt. Man kan lappa

kittet med nytt kitt som man gjort tunt genom att blanda i litet linolja. Förstås bör man använda rent linoljekitt utan andra tillsatser. Det är säkrast att köpa från en byggnadsvårdsbutik såsom Byggnadsapoteket i Billnäs så man vet att det är äkta <http://www.byggnadsapoteket.se>.

Då man har kittat fönstret så kan man genast måla med linoljefärg. I senaste Byggnadskultur (4/20) fanns det en diskussion om målning och kitt och det verkade faktiskt som om en viss färg inte passade ihop med ett visst kitt (danskt). Men Byggnadsapoteket säljer Allbäcks färg som är ganska säker för den innehåller inget annat än linolja och pigment.

Med ganska litet arbete kan man få fönsterbågarna i skick. Det lönar sej i alla fall att måla en gång till nästa sommar. Då man målar med linoljefärg så får man INTE stryka på så mycket att färgen täcker. Tvärtom kan man sätta på ordentligt med färg men sedan stryka bort så mycket som möjligt. Om färglagret blir för tjockt så bildas en hinna utanpå och färglagret blir skrynkligt och torkar aldrig. Den som är van att måla med de moderna plastfärgerna (som röter träet) måste alltså lära om helt hur man målar.

Vi har också en gammal vävstol (från Bos-Sestu) som är färdigt uppställd och Inga trodde att den skulle fungera direkt.

Vi tar ingen hyra då enskilda personer arbetar i slöjdsalen men kom gärna överens med någon från styrelsen så det inte blir kollisioner. Inga brukar ha koll på när nånting händer på gamla folkskolan. Förstås får man gärna sätta en slant i kaffepannan för att hjälpa till med elräkningarna.

Kalender 2021

Det blir litet annorlunda med Gamla folkskolans kalender för år 2021. Vi kan inte sälja den som vanligt på grund av Ko vid

19 pandemin så vi tänkte erbjuda förhandsbeställningar och sedan köra ut den/skicka den.

Tidtabellen är ungefär följande:

Fotografier kan lämnas in **fram till slutet på oktober**. De bör vara från Hindersby eller Bäckby. Gamla foton kan vi skanna in (Inga eller Nisse). Viktigt är att de har tillräckligt god kvalitet. En digital bild bör helst ha ett par tusen pixlar (punkter) på varje led (höjd och bredd) för att bli bra i tryck. Det är inget problem för moderna kameror. Gamla foton kan man skanna in med god kvalitet men tidningsbilder är besvärliga.

I början på november kommer bilder från kalendern att publiceras här och man kan beställa kalendern fram till den 10 november ungefär. Därefter trycks den och kommer att delas ut i slutet på november. Man måste inte förhandsbeställa men om den tar slut så är det besvärligt att beställa mer.

Nu har vi inte kunnat hålla några tillställningar på gamla folkskolan i år så kalenderns betydelse för inkomsterna är större än förut. Vi måste i alla fall betala för elektriciteten som är den största utgiftsposten. Priset på kalendern blir som förut 15 euro.

Fotoalbumet nedstängt

Nån skurk hade brutit sej in i Hindersby fotoalbum men systemet meddelade mej och jag stängde av alltihop. Då vi funderat ut hur vi i framtiden ska skydda fotoalbumet mot nätskurkar så kopplar jag in det igen.

Historien om sågen vid Skäggas (av Bengt Antas)

Hej, och hälsningar från Bengt Antas.

Jag såg att det fanns en fin teckning av Rafaels såg med text av Nisse Husberg i bloggen och försöker komma med lite kompletterande uppgifter om sågens historia och om sågverksamheten i Hindersby.

Startskottet för sågens tillblivelse var behovet av sågat virke till uppförandet av uf-lokalen (Hemborg).

Min far, Johannes Antas och Richard Husberg köpte år 1924 sågramen av Henrik Pehrsson i Lindkoski. (Pehrsson köpte en ny såg som var helt av metall)

Den inköpta sågen ställdes först upp vid Skäggas redskapslider och där sågades virke till det nya såghuset. Såghusets placering på Skäggasbacken berodde, tror jag, på att där fanns en lämplig sluttning och lagerutrymme samt nära till väg. Dessutom var det kort väg till el-transformatorn som fanns vid ändan av Skäggas ladugård. Sågen drevs av en el-motor på 11 kW och det krävde god el-tillförsel. Antagligen hade man någon typ av avtal med Skäggas gård eller med kommunen om markanvändningen på området. Man hade dessutom köpt ett bastant kantverk av metall, tillverkat av Björneborgs mekaniska verkstad.

Följande år (1925) var sågen färdig och där sågades och kantades då allt virke som behövdes till uf-lokalen.

Jag har den uppfattningen, att vår far sedan övertog sågen men känner inte till detaljerna. Under de följande åren sågades i

varje fall bl.a virket till ålderdomshemmet och till Nykulla stora nya bostadsbyggnad. Vår far höll sedan på med sågverksamheten under ca 25 års tid fram till 1950. Jag minns från den här tiden att vi som barn brukade föra kaffe till sågen gående via Sminnsbacken. Det fanns en spång över bäcken och en gångstig till Skäggasbacken. Jag minns också hur gnistorna flög då vår far på aftnarna med en smärgel vässte sågbetten till följande dag.

Sågen blev ca 1950 såld åt Martin Linden. En orsak var att sågningsperioden inföll under april månad och fortsatte ofta in i maj månad. Detta gjorde, att det var svårt att hinna med förberedelserna för vårbruket och med såningsarbetet. Vi hade också annars knappt om arbetskraft då vår far var nästan 60 år och Curt och jag i 10-års åldern. Martin Linden ville pröva på något nytt och han tänkte också att sonen, Bror, som då var i 20-års åldern småningom skulle ha börjat sköta sågandet. Martin Linden trivdes dock inte med sågningsarbetet utan han anställde nästan genast Rafael Stenberg som sågare. Linden sålde också ganska snart (ca 1953-54) sågen åt Stenberg. Han sålde samtidigt skilt bort kantverket åt en utomstående.

Rafael Stenberg gjorde en lite grundligare renovering i sågen. Bl.a ändrade han sågens matning från tidigare "knyckmatning" till s.k. kontinuerlig matning. (kan senare förklara skillnaden om någon är intresserad) Han riktade också upp såghuset och tillverkade själv ett nytt kantverk. Rafael höll sedan på med sågandet till ca 1973. Han sågade ännu år 1975, som sista arbete, virke till Åke Enqvists bostadsbyggnad varefter verksamheten avslutades. Rafael började bli i pensionsåldern och han hade ingen fortsättare. Han led också av ischias, och att stå i den dragiga sågen och tidvis lyfta tunga bördor var en opasslig kombination. Sågen var nersliten och skulle ha fordrat en större iståndsättning. Dessutom hade de flyttbara cirkelsågarna blivit vanligare och de började anlitas av många.

I Hindersby har funnits 2 ramsågar och den andra innehades av

Lennart Amberg. Han skaffade sågen då han ca 1930 började bygga uthus på sin nya lägenhet i Havergården. Sågen fanns på brodern Axel Ambergs tomt i Uppbyn ungefär där Rune Tallbergs tork nu står. El-motorn ägdes i bolag av bröderna Amberg och användes också av Reinhold Amberg som hade tillstånd att mala åt grannarna under krigstiden. En delorsak till att Lennart Amberg började såga var att det fanns efterfrågan på sådan verksamhet och säkert var det då liksom nu bra att få lite biinkomster. Jag minns att min far och Lennart Amberg brukade komma överens om vilka taxor de skulle använda och att de sedan prutade lite för att hålla kvar sina kunder. Fastän sågen var uppställd på brodern Axels ställe var det vanligt att Lennart bjöd in alla på kaffe till "Hindrikssons". (nuvarande Tallbergs).

Sågen flyttades år 1948 till Lennartas i Havergården och verksamheten fortsatte ännu i någon mån under Holger Ambergs tid. Sågen är nu nerriven och ramen och kantverket skrotade. Här kan ännu berättas att bostadsbyggnaden på Lennartas är byggd år 1935. Den är ritad av Sigge Strömberg och var precis likadan som Bogårds bostadsbyggnad.

Ännu till sist en hälsning till Isa Stenberg. Innan Isa försvann ut i världen så var hon en vår "hjälpkarl" åt sin far på sågen och vi sågade då också något där. Isa var en hurtig person och det rådde en glad stämning i sågen. Jag minns att det roade mej då hon med en grov penna hade textat på sågväggen: "Gå tyst, tala sakta".

Administratörens kommentar: *Bengt skrev det här som en kommentar men det är så intressant att jag lyfter upp det till ett nytt inlägg. Och väntar med spänning på hur "knyckmatning" fungerar.*

Digiläger 4-6.10 2019

Det ordnas ett Digiläger på Gamla folkskolan fre-sö 4-6 oktober 2019

DIGILÄGER

För dig och dina vänner som vill lära er använda digitala apparater och tjänster. Fråga just det du vill veta! Du är också välkommen att börja helt från noll.

Digirådgivning i Gamla folkskolan,
Hindersbyvägen 565, Lapträsk
fre 4.10 kl. 17 – 20.30
lö 5.10 kl. 10 - 17 och sö 6.10 kl.10–15.

Du får hjälp med användning av bärbar dator, pekplatta, smarttelefon och olika program. Kom och fråga det du vill veta om det digitala livet. På plats finns Inge Ekholm.

Kostnadsfritt! Lunch serveras till självkostnadspris.
Ingen förhandsanmälan behövs!

Arrangörer: De östnyländska medborgarinstituten inom **Digidags**-projektet.
Finansieras av utbildningsstyrelsen.

KOMBI

PORVOO BORGÅ

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Det går att använda vårt snabba fibernät och det finns både trådlös förbindelse och Ethernetuttag. Nisse Husberg finns på plats för att kolla nätanslutningarna och ger också råd om hur man undviker snokande Facebook och Google. Hela skolan är öppen för lägret: stora salen, lilla salen, arbetsrummet och mötesrummet (till och med köket).